

LÜHIKROONIKA

5. novembril toimus Tartus Õpetatud Eesti Seltsi koosolek, kus Kaarina Rein esines teemal „Riikide kirjeldused Academia Gustaviana disputatsioonides ja oratsioonides”. Kui tavapäraselt esinesid Academia Gustavianas disputatsioonide ja oratsioonidega Rootsi päritolu üliõpilased, siis riike puudutavate oratsioonide juures oli märkimisväärne ka baltisakslaste osakaal. Võib oletada, et riigifilosoofiaalaste tööde esitamine Academia Gustavianas oli seotud tudengite hilisema karjääriga. Ettekanne käsitles riikide-teemaliste disputatsioonide ja oratsioonide rolli Academia Gustavianas, pöörates erilist tähelepanu riikide kirjeldustele.

7. novembril peeti Tallinna Südalinna raamatukogus Aleksander Sibula erialapäeva ”Kuidas kasvab lugeja: kodu, kooli ja raamatukogu roll lugemisharjumuste kujundamisel”. 19. korda toimunud erialapäeval räägiti laste ja noorte lugemisharjumusest või -harjumusest, lugemise tähtsusest laste ja noorte toimetuleku ja vaimse tervise toetamisel, funktsionaalse lugemisoskuse tõstmisest koolis. Marju Lauristin tutvustas raamatuaasta lugemisuuringut. Vestlusringis arutleti, kes vastutab lapse lugemise eest: kas kodu, kool või raamatukogu.

12. novembril peeti Valgas IX Eesti–Läti ajalookonverents „500 aastat oma-keelset trükisõna Eestis ja Lätis”. Esinesid Andra Kise („Poet Eduards Veidenbaums – ebatavaline isiksus Läti kirjandusloos”), Aija Taimiņa („Ajaloouurijad Johann Christoph Brotze ja Eduard Philipp Körber ning nende piiriülene sõprus”), Aivar

Pöldvee (TLÜ, „Vanimad eesti ja läti aabit-sad”), Jüri Kivimäe (Toronto ülikooli emeriitprofessor, „Wanratti ja Koelli katekismus 1535. Tagasivaade eestikeelse trükitud raamatu sünniloole”), Viesturs Zanders („Eesti ja Läti kirjasõna areng 1920.–1950. aastatel”) ja Margus Konnula („Mida räägib Läti sõjaromaan „Hingetuisk” eestlastele”).

13. novembril korraldati Eesti Keele Instituudis soome-ugri keelte ja murrete sügissümposium „Soome-ugri kirja-keelte lood”. Ettekannetega esinesid Rogier Blokland (Uppsala ülikool, „Vanim saamikeelne tekst: uusleitud meieisapalve 17. sajandist”), Nikolay Kuznetsov (Eesti Kirjandusmuuseum, TÜ, „Permi Stefan ja vanakomi kirja(keele) saladused”), Jaan Õispuu (Tallinna Õismäe Gümnaasium, „Karjala kirjakeeled”), Sulev Iva (TÜ, Võro Instituut, „Võro kirakeele luumis- ja edendamislugu”), Britt-Kathleen Mere (TÜ, „Soome-ugri keelte ja murrete digisse raiumise teekond TartuNLPs”), Madis Jürviste (EKI, TÜ, „Sõnamaastikel Stahlist Hupelini: vektorandmestikud, RAG ja MCP”), Jeremy Bradley (Müncheni Ludwig Maximiliani ülikool, „Beggars and yet choosers: large corpora for small languages on the example of Mari”), Joshua Wilbur (TÜ, „Standardizing Pite Saami: Balancing prescription and description for a critically endangered language”), Valt Ernštreit (Läti Ülikooli Liivi instituut) ja Sven-Erik Soosaar (EKI, „Liivi keele sõnavara kasvatamine keele kasutuse toetuseks”). Sümpoosioni lõpus esitleti digitaalset „Eesti-liivi sõnastikku”.

13.–15. novembril toimus Tallinnas 15. Balti kirjandusteadlaste konverents

„Perifeersed” dekadentsid ja rahvuseluse vormid” / „Peripheral” decadences and forms of nationalism. Plenaarettekannetega esinesid Jaan Undusk (UTKK, „Glimpses of decadent discourse from the Estonian perspective”) ja Juliet Simpson („Decadence, nationalism and creation beyond borders”). Konverentsi korraldasid Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus ning Eesti Kunstiakadeemia.

14. novembril Tartu Ülikoolis toimunud vana kirjakeele päev oli pühendatud eesti raamatu ja kirjakeele aastale ning Valve-Liivi Kingisepa 90. ja Kristiina Rossi 70. sünnipäevale. Üles astusid Tiit Hennoste („Pikk on tee argidialoogist kirjakeelse monoloogini”), Raimo Raag („Mõtteid üht Reiner Brockmanni 1636. aastal kirjutatud luuletust lugedes”), Aivar Pöldvee („Kohtumised. Eesti ja läti aabitsaloost”) ja Peeter Päll („Võõrpärisnimed vana kirjakeele tekstides”). Esitleti kaht juubelikogumikku: Kristiina Rossi „Kingitud kirjakeel” ja Valve-Liivi Kingisepa „Kirjakeel südames”.

19. novembril toimus Tartu Ülikoolis Helle Metslangi raamatu „Vastavuste võrgustikud. Eesti regilaulu värsiparallelismi süntaktiline ehitus” ilmumist ja autori 75. sünnipäeva tähistav kõnekoosolek. Üles astusid Mari Väina („Süntaks ja sisu: parallelism kui poeetilise mõtlemise abinõu”), Tiiu Jaago („Ülelugemised”) ja Kadri Muischnek „Ka sõltuvussüntaksit läheb vahel vaja”.

20.–21. novembril toimusid Tartu Ülikoolis esimesed Eesti keeleteaduse päevad. Konverents oli pühendatud kaasaegse keeleteaduse rajajale Ferdinand de Saussure’ile. Plenaariesinejad olid Renate Pajusalu (TÜ, „Viisakus ja eestikeelsed suhtluspraktikad”), Anna Verschik (TLÜ, „Strukturalism ja funktsionalism kontakt-

lingvistikas: kes neid jõuaks lahuta?”) ja Tuomas Huumo (Turu ülikool, TÜ, „Aeg, metatekst ja metafoor”). Peale üldsektsooni korraldati kuus töötuba: „Keel ja keeled. Õppimine ja õpetamine”, „Lõuna-eesti keel: keelekontaktid ja grammatilised vahendid”, „Noortekeel digiajastul: variatiivsus, mängulisus ja mitmehäälsus”, „Eesti keelte keeletehnoloogia” ja „Lähivõrdlused”. Keeleteaduse päeval esinesid Tartu ja Tallinna ülikooli, Eesti Keele Instituudi ja Võru Instituudi teadlased.

25. novembril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis Oskar Looritsa 125. ja Paul Ariste 120. sünniaastapäevale pühendatud konverents „Mida Loorits ja Ariste alustasid, seda meie uurime edasi”. Ettekanded keskendusid mütoloogia, folkloori, keeleteaduse ja kultuuriuuringute aktuaalsetele teemadele, ulatudes mängukultuuri ja meediafolkloori käsitlusest mõistatuslike loomade ja muinasjuttude tõlgendamiseni. Esinesid kirjandusmuuseumi teadlased Ave Goršič, Eda Kalmre, Risto Järv, Mare Kõiva, Nikolay Kuznetsov ja Anastasya Fiadotava, neile lisaks Vasil Baltadzhiev, Tommy Kuusela ja Nikolai Bajuškin.

28. novembril korraldas Eesti keelenõukogu Tallinnas eesti raamatu 500. aastale pühendatud keelefoorumi. Käsitleti teemasid, nagu lugemuse muutumine, noorte lugemus, lugemist toetavad tegurid, uued tehnilised võimalused lugemisel, lugemiskeskond jm. Esinesid Marek Tamm, Ivika Hein, Karl Erik Kirss, Mariko Faster, Helen Plado, Piret Soodla, Tauno Vahter, Triin Soone ning Anu Bollverk ja Merilyn Meristo. Lõpuarutelu „Lugemisele on vaja kaasa aidata. Kuidas?” juhatas Toomas Kiho, osalesid Marek Tamm, Ivika Hein, Piret Soodla ja Tauno Vahter.

28.–29. novembril korraldati Eesti Kirjandusmuuseumis Ingrid Rüütli 90. sünnipäevale pühendatud rahvalaulukonverents „Muutudes endaks jääda”. Esinesid Mari Väina („Etniliste suhete kajastumisest regilaulu kujunemisloos tänaste teadmiste valguses”), Madis Arukask („Isuri-vadja XXI sajandi dualistlik runoeepos”), Krista Sildoja, Juhan Uppin („Pärimusmuusikud ja õpetajad. Pärimusmuusikateooria kõrgkooliõpikuks: ülevaade töörühma tegevusest”), Mia Marta Ruus („Mai Kravtsovi regilaulude repertuaari analüüs ja võrdlus Kuusalu kihelkonna laulutraditsiooni kontekstis”), Mare Mätas („Ingrid Rüütel – Kihnu kultuuripärandi hoidja”),

Liina Saarlo („Lääne-Liisi: pärimuse esitamine, esindamine ja uusloome”), Kati Kallio („Singing across ethnic borders in Ingria”), Ieva Vīvere („The transnational network of the Latvian folklore group Skandinieki, and the role of Estonians in it”), Austē Nakienē („Lithuanian patriotic songs: Love for the homeland expressed by women”), Ingrid Rüütel („Mälestusi endistest töökaaslastest”), Õie Sarv („Kui kauaks on Setomaa ja seto kultuuri vastu huvi?”) ja Lauri Õunapuu („Ära iial usalda meest nimega Willie”). Keele ja Kirjanduse novembrinumbrit „Vaateid regilaulu varieerumisele” tutvustasid koostaja Liina Saarlo ja toimetaja Ott Heinapuu.